

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Полтавський державний медичний університет
Coventry University (Велика Британія)

Universidad de La Rioja (м. Логроньо, Іспанія)

Uniwersytet Rzeszowski (Республіка Польща)

Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir" (м. Бухарест,
Румунія)

Харківський національний медичний університет

Львівський національний медичний університет імені
Данила Галицького

Буковинський державний медичний університет
(м. Чернівці)

Львівський національний університет
природокористування

Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка

ЗБІРНИК СТАТЕЙ

VII Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ,
ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ, ПСИХОЛОГІЇ І
ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

24-25 листопада 2022 року

Полтава
2022

Збірник статей
VII Міжнародної науково-практичної
конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ,
ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ,
ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»
Полтава
2022

PROCEEDINGS
of the 7th International Conference
“TOPICAL ISSUES OF LINGUISTICS,
PROFESSIONAL LINGUODIDACTICS,
PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY OF HIGHER
EDUCATION”
Poltava, Ukraine
2022

ББК 74.58+81.2

УДК 378.6

ISBN 978-617-7915-81-1

Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: збірник статей VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 24-25 листопада 2022 р.). Полтава : Вид-во “Астрая”, 2022. 275 с.

У збірнику представлено статті вітчизняних і зарубіжних науковців, в яких висвітлюються різноманітні проблеми сучасної лінгвістики, психології та педагогіки вищої школи, зокрема, медичної.

Для керівників і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, магістрантів, аспірантів, докторантів, а також усіх, хто цікавиться широким колом теоретичних і практичних питань, пов'язаних зі сферою вищої освіти.

Автори публікацій несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

BBC 74.58+81.2

UDC 378.6

ISBN 978-617-7915-81-1

Topical Issues of Linguistics, Professional Linguodidactics, Psychology and Pedagogy of Higher Education: Proceedings of the 7th International Conference (Poltava, 24-25 November 2022). Poltava : “Astraya”, 2022. 275 p.

The Book of Proceedings presents articles by Ukrainian and foreign scientists, with a focus on various problems of modern linguistics, psychology and pedagogy of higher education, in particular, medical education.

The Book is intended for administrative authorities and academic staff of higher education institutions, master students, postgraduate students, postdoctoral students, as well as everyone who is interested in a wide range of theoretical and practical issues related to the field of higher education.

The authors of the publications are responsible for the copyright observance, accuracy of the given factual data, grammatical and stylistic errors.

field demand different linguistics knowledge. Selecting appropriate structures, academic texts of appropriate difficulty level, preparing by highlighting, analyzing the language use, and setting writing tasks that require students to encounter and use the academic words facilitates medical students to master academic writing.

REFERENCES

1. Andrews R., Torgerson C., Beverton S., Freeman A., Locke T., Low G., Robinson A and Zhu D. The effect of grammar teaching on writing development. *British Educational Research Journal*. 2006. Vol. 32(1). P. 39-55. doi:10.1080/01411920500401997.
2. BIBER D., GRAY B. GRAMMATICAL COMPLEXITY IN ACADEMIC ENGLISH. CAMBRIDGE: CAMBRIDGE UP. 2016. 276 P.
3. Burns A. Grammar and communicative language teaching: Why, when and how to teach it? *CamTESOL Conference on English Language Teaching: Selected Papers*. 2009. Vol. 5, pp. 9 – 15. URL: https://camtesol.org/Download/Earlier_Publications/Selected_Papers_Vol.5_2009.pdf.
4. Celce-Murcia M. Grammar Pedagogy in Second and Foreign Language Teaching. *TESOL Quarterly*. 1991. Vol. 25, No. 3. P. 459 – 480. URL: <https://www.jstor.org/stable/3586980?origin=crossref>
5. Kostenko V. Tense and aspect in informed consent templates for dental treatment in functional dimension. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Том 31 (70) № 2 Ч. 2. С. 135 – 142.
6. Kostenko V., Solohor I. How to incorporate academic writing pedagogy in undergraduate and postgraduate medical education. *Wiadomości Lekarskie*. 2018. Vol. 71 (2). P. 261 – 265.
7. McLean E. Writing and writing instruction: an overview of the literature. Australian Education Research Organisation (AERO) Ltd. 2022. <https://www.edresearch.edu.au/sites/default/files/2022-02/writing-instruction-literature-review.pdf>
8. Norris J. M., Ortega L. Effectiveness of L2 Instruction: A Research Synthesis and Quantitative Meta-analysis. *Language Learning*. 2000. Vol. 50(3). P. 417–528.
9. Scheffler P., Cinciala M. Explicit grammar rules and L2 acquisition. *ELT Journal*. 2011. Vol. 65(1), P. 13–23. doi:10.1093/elt/ccq019
10. Swales J. Genre analysis: English in academic and research settings. Cambridge: Cambridge University Press. 1990. 288 p.
11. Ur P. A Course in English Language Teaching (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press. 2012. 388 p.

УДК 378.147:61

Ю.А. Кострікова, Л.О. М'якінькова
Полтавський державний медичний університет, Україна
НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ВИКЛАДАННЯ - ПЕРСПЕКТИВИ МЕТОДУ В
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

У медичній освіті зростає зацікавленість у розвитку професійних та особистих компетентностей, які сприяють оволодінню навичками спілкування, для забезпечення оптимальної взаємодії майбутнього лікаря. У традиційних медичних навчальних програмах розвиток професійних компетентностей, основою яких є ефективна взаємодія, відтермінується до вивчення клінічних дисциплін. Залучення студентів у спілкування з можливістю висловлювати власну думку, гуманістичне ставлення ґрунтоване на партнерстві, самовихованні та самоорганізації є основою ефективної сучасної медичної освіти. З метою покращення якості освіти запропоновано використання методу «навчання шляхом викладання», розробленого Жаном-Полем Мартеном. Ідеєю методу є викладання навчального матеріалу “рівним” серед “рівних”, коли студент бере на себе відповідальність пояснення матеріалу своїм одногрупникам з можливістю управління всіма процесами заняття та підготовки, що забезпечує індивідуальний та соціалізований стиль навчання. Студенти беруть відповідальність за викладання та власне навчання. Викладач стає фасилітатором, який пропонує теми, методи та матеріали для реалізації навчальної діяльності, корегує, переконується у якості засвоєння матеріалу. Ролі викладача та

студентів розглядаються як партнерство. «Навчання шляхом викладання» дає можливість отримати загальні компетентності, серед яких креативність, незалежність, впевненість у собі, самоефективність, командна робота, комунікація, комплексне мислення, емпатія, пошук та управління, методологія дослідження, навички презентації та дискусії, цифрові навички. Автори статті мають власний досвід впровадження методу «навчання через викладання» під час роботи зі студентами факультету міжнародних відносин з англомовною формою навчання.

Ключові слова: професіоналізм, компетентність, навчання через викладання, медична освіта, навички, особистість, якість освіти

In medical education, there is growing interest in the development of professional and personal competencies that contribute to the mastery of communication skills to ensure optimal interaction of the future doctor. In traditional medical curricula, the development of professional competencies, the basis of which is effective interaction, is postponed until the study of clinical disciplines. Involvement of students in communication with the opportunity to express their own opinion, humanistic attitude based on partnership, self-education and self-organization are the basis of effective modern medical education. In order to improve the quality of education, the use of the "learning by teaching" method, developed by Jean-Paul Martin, is proposed. The idea of the method is to teach the educational material as an "compeer" among "compeers", when the student takes responsibility for explaining the material to his classmates with the possibility of managing all the processes of classes and training, which ensures an individual and socialized learning style. Students take responsibility for teaching and their own learning. The teacher becomes a facilitator, who offers topics, methods and materials for the implementation of educational activities, corrects, and makes sure of the quality of learning the material. The roles of teacher and students are seen as a partnership. "Learning by teaching" provides an opportunity to acquire general competencies, including creativity, independence, self-confidence, self-efficacy, teamwork, communication, critical thinking, empathy, research and management, research methodology, presentation and discussion skills, and digital skills. The authors of the article have their own experience of implementing the "learning by teaching" method while working with students of the Faculty of International Relations with the English-language form of education.

Key words: professionalism, competence, learning by teaching, medical education, skills, personality, quality of education

У медичній освіті зростає зацікавленість у розвитку професійних та особистих компетентностей на додаток до оволодіння медичними знаннями та навичками. У традиційних медичних навчальних програмах, студенти зазвичай витрачають три роки на вивчення фундаментальних наук і ще три-чотири роки на клінічну освіту. Стрімкий розвиток науки і техніки викликали зміни в потребах і очікуваннях суспільства. При їх аналізі, сфера «якісної освіти» стала ключовим предметом. Зокрема, виникає питання, які компетентності повинно мати суспільство в 21 столітті.

Лікар - це величезна привілея, але й величезна відповідальність. Суспільство довіряє лікарям більше, ніж будь-якій іншій групі професіоналів. Цінності, які заслужили таку довіру протягом багатьох поколінь, це: високі стандарти практики, чесність, чітке почуття обов'язку, повага до інших, визнання меж довіри та, перш за все, визнання того, що ми приймаємо особисту відповідальність за все, що ми робимо. Медичний професіоналізм базується на поведінці лікарів, яка підтримує високий рівень довіри суспільства до них [19, с.1].

Компетентність лікаря визначається не лише науковими та клінічними знаннями, а й відмінними навичками спілкування, для забезпечення оптимальної взаємодії між лікарем і пацієнтом, лікарем та родичами хворих, лікарем і командою

колег. Пацієнти мають бути партнерами у процесі лікування, що сприяє підвищенню ефективності медичної допомоги [17, с. 155]. Плідна комунікація значною мірою сприяє побудові позитивного комплаєнсу як з пацієнтом так і з колегами, що дозволяє досягти найкращих результатів в лікуванні.

Важливим аспектом медичної компетентності, який часто пов'язаний з особистими характеристиками, такими як людяність і етика є професіоналізм [22, с. 367]. Розвитку професіоналізму в медичній освіті та навчальних програмах було приділено багато уваги [2, с. е59; 7, с.268; 10, с. 209]. Широкий спектр невід'ємних складових було визначено як аспекти професіоналізму: етика, гуманність, емпатія, чесність, повага та відповідальність, що головним чином, відбувається тому, що професіоналізм тісно пов'язаний із культурою та особистісними цінностями.

Розвиток частини загальних професійних компетентностей у вищих медичних навчальних закладах затримується і відтермінується до періоду вивчення клінічних дисциплін [12, с. 458] тоді як здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, виваженість у прийнятті обґрунтованих рішень, готовність працювати в команді, наявність навичок міжособистісної взаємодії, все це, та багато іншого, є частиною загальних компетентностей при вивченні будь якої клінічної дисципліни або soft skills. Низка когнітивних компетенцій, включаючи вирішення поточних та можливих віддалених проблем, критичне мислення та рефлексія, серед іншого, перераховані як обов'язкові атрибути випускників закладів вищої медичної освіти у різних країнах [3, с. 640; 14, с. 306]. В умовах студентоцентрованого підходу до навчання, коли викладач виступає скоріше як коуч, ніж як ментор, важливим є пошук методу викладання, який допоможе студентам набути цих комунікативних та лідерських якостей якомога раніше, а також заохотить здобувачів вищої освіти до самостійної роботи з різними видами джерел та структурованої подачі навчального матеріалу. Важливе питання, яке стоїть перед педагогами: як забезпечити ефективне навчання, щоб студенти могли отримати та зберегти вищезазначені навички в той час як головною особливістю традиційного навчання є трансмісивність – передача навчальної програми від того, хто знає (викладач), до того, хто не знає (студент) у закінченому, комплексному, остаточному вигляді. Роль інновацій в освіті полягає в тому, щоб поступово замінити цей підхід до навчання на сучасний тип навчального процесу.

В основі сучасного типу навчання лежить принцип, згідно з яким знання та вміння студентів мають бути результатом їх власного мислення, їх активної діяльності під керівництвом викладача [21, с. 22]. У майбутньому необхідно буде перейти від дидактики пам'яті до дидактики мислення та творчості [18, с. 158]. Класичне навчання студентам нецікаве, нудне й утомливе. Сучасні учні мають чудовий кругозір, вони не хочуть лише виконувати команди та слухати, вони хочуть говорити, досліджувати, порівнювати, висловлювати свою думку тощо. Гуманістичне навчання має ґрунтуватися на довірі до сил і здібностей студента, повазі до його особистості, визнанні його цінності як людини, на партнерстві між учителем і учнем. Увага повинна акцентуватися на власній активності, самовихованні, самооцінці, саморегуляції, самореалізації особистості [15, с. 226].

Навчання шляхом викладання (Lernen durch Lehren (LdL) німецькою мовою), – це навчальний метод, розроблений Жаном-Полем Мартеном для уроків іноземної мови, який широко використовується в Німеччині. Його метою була ефективна та результативна допомога людям у здобутті компетенцій, які є очікуваними. Наприкінці 1990-х років метод “навчання через викладання” був переглянутий та почав використовуватися у закладах вищої освіти [6, с.167]. Його основою є ідея викладання

навчального матеріалу “рівним” серед “рівних”, коли студент бере на себе відповідальність пояснення матеріалу своїм одногрупникам [13]. Студентам надається можливість управління всіма процесами заняття та підготовки всього матеріалу, або його частини, що забезпечує індивідуальний та соціалізований стиль навчання, який орієнтований власне на самого здобувача освіти [9, с. 34].

Метод “навчання через викладання” частково базується на ефекті протезе - психологічному феномені, коли навчання іншого, удавання такого виду діяльності, або підготовка до надання інформації співрозмовнику допомагає людині засвоїти цей матеріал. Наприклад, студент, який готується до іспиту, може скористатися ефектом протезе та покращити своє розуміння теми, викладаючи своїм одноліткам. Ефект протезе допомагає краще засвоювати інформацію в результаті кількох психологічних механізмів, зокрема: підготовка до викладання може призвести до посилення метакогнітивної обробки інформації, що змушує людей активніше усвідомлювати процес навчання; збільшення використання ефективних стратегій навчання, таких як організація матеріалу та пошук ключових фрагментів інформації; підвищення мотивації до навчання, оскільки люди часто докладають більше зусиль, щоб навчати інших, ніж навчатися самим; посилення почуття компетентності й автономії, заохочення до самосприйняття себе в якості вчителя, а не учня [8].

У навчанні через викладання роль студентів полягає в тому, щоб викласти тему заняття своїм одногрупникам та забезпечити можливість вільної дискусії. Цей метод не слід плутати зі студентськими презентаціями чи лекціями. Від студентів очікується визначення власних методів і підходів до навчання, а також впровадження їх для викладання теми. Особи, які викладають, повинні навчитися способам мотивації інших та переконатися, що їхні повідомлення та тема, яку вони викладають, зрозумілі аудиторії. Тому схвалюється використання різних підходів та освітніх інструментів, а не лише пряма презентація [1, с. 190].

Щоб навчання шляхом викладання було ефективним, студенти повинні визнати себе викладачами та учнями, одночасно беручи на себе відповідальність за викладання іншим та власне навчання [9, с. 32]. При цьому викладач стає фасилітатором, який пропонує теми для навчання, навчальні методи та матеріали, дає поради щодо можливої реалізації діяльності та допомагає в процесі підготовки. Під час заняття викладач спостерігає за діями та реакцією класу, оцінює потенційні проблеми та переконується, що студенти засвоюють поняття, що відповідають тематиці, яка вивчається. Викладач залишається на задньому плані і втручається лише в разі виникнення проблем чи непорозумінь зі студентами, які викладають, або їхніми одногрупниками. Спостерігаючи за процесом, викладач оцінює не лише успішність тих, хто викладає, але й рівень навчання всієї групи; збір звітів і домашніх завдань, забезпечення зворотного зв'язку тощо. Під час дослідження ролі викладача та студентів, вони розглядаються як партнери з плоскою ієрархією між собою [6, с. 173; 9, с. 33].

Навчання шляхом викладання дає студентам можливість отримати багато загальних компетентностей, таких як креативність, незалежність, впевненість у собі, самоефективність, командна робота, комунікація, комплексне мислення, емпатія, знання пошуку та управління, методологія дослідження, навички презентації та дискусії, цифрові навички (з використанням інструментів Інтернету), пунктуальність, надійність і терпіння [5, с. 22; 6, с. 171]. Усі вищезазначені надбання вважаються ключовими в наш час, і навчання шляхом викладання може бути ефективним методом їх набуття [6, с. 172].

Різниця навчання шляхом викладання з іншими моделями полягає в ролі учнів. У інших моделях, методах і техніках, студенти безпосередньо беруть на себе

відповідальність за навчання, але не за викладання. Таким чином, вони не є відповідальними безпосередньо за навчання своїх одногрупників. Тоді як під час навчання шляхом викладання, студенти відповідають за обидва процеси. Вони повинні спочатку вивчити тему, щоб мати можливість ефективно викладати, і тому їх особисте навчання здійснюється як під час підготовки до заняття, так і в процесі викладання матеріалу. При поясненні теми, студенти імплементують різні матеріали та методи, а також розробляють стратегії мотивації, привернення уваги та розуміння. Крім того, вони на власний розсуд обирають модель, метод і прийоми, які використовуються під час процесу навчання, та, відповідно, проектують урок.

У 2015 році в Туреччині було проведено дослідження методу “навчання через викладання” з залученням 33 вчителів природничих наук протягом двох років та отримані цікаві результати. Серед сильних сторін цього методу вчителі виділили зокрема: набуття педагогічного досвіду (21,06%), підтримку спілкування (12,28%), набуття впевненості в собі (10,53%), орієнтацію на студента (7,02%), підтримку групового навчання (5,26%), спрямування на дослідження (5,26%). Тоді як серед слабких сторін превальовали неправильні уявлення та твердження студентів при недостатньому рівні власної підготовки (16,67%), сповільнення заняття та додавання негативного ставлення при наявності не зацікавлених студентів. Іншими слабкими сторонами було те, що однолітки не сприймали заняття серйозно (12,50%), і що обмеження в часі, можливо, прискорило деяких учнів (12,50%), що знижувало якість викладання матеріалу. В цілому, автор робить висновки про значну ефективність методу та перспективу його використання в майбутньому [20, с. 1446]. Інші автори спостерігали такі ефекти, як підвищення компетентності контролю, розвиток додаткових соціальних компетентностей у студентів під час використання методу “навчання через викладання”. Зокрема відзначено, що цей підхід є надзвичайно демократичним, гнучким і передбачає активне залучення усіх учасників навчального процесу. Концепція закликає до відповідальності щодо себе, своїх колег та свого оточення. Практикуються постановка необхідних запитань, навички вирішення проблем і співпраця та спілкування з іншими [11, с. 240].

До теперішнього часу традиційні лекції все ще є найпоширенішим методом навчання в медичному та клінічному закладі вищої освіти [16, с. 606]. Читання лекцій це популярний спосіб навчання, оскільки воно є необхідним і ефективним для передачі основних знань і концепцій, особливо великій аудиторії. Однак, дослідження показали, що лекції не є ефективними для навчання важливим навичкам критичного мислення, які необхідні у вищій освіті, особливо на клінічних дисциплінах під час вивчення медицини. Це пояснюється тим, що традиційний лекційний метод [23, с. 154] розглядається як освітній підхід, орієнтований на вчителя, за якого знання передаються викладачем і від нього пасивно отримуються студентами. На випускних курсах вищих медичних освітніх закладів, читання лекцій не передбачається робочою програмою, а тематика занять, як правило, вміщує синдромологічну патологію, диференційну діагностику та лікування синдромів в залежності від причини їх виникнення. З метою підвищення якості освітнього процесу та підвищення рівня загальних компетентностей майбутніх випускників, доцільно було б використовувати метод “навчання через викладання”, як альтернативу традиційному викладенню матеріалу, або в сукупності з ним.

Автори статті мають власний досвід впровадження методу “навчання через викладання” під час роботи з групами шостого курсу факультету міжнародних відносин з англомовною формою навчання. Оскільки теперішній час ставить перед викладачами багато викликів, планується продовження дослідження з використанням проведення занять онлайн та залученням додатків Google з наступним

обговоренням результатів, що отримані. Загалом, робота за методом “навчання через викладання” показала себе як доволі перспективна альтернатива традиційним підходам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ahmed A. G. A. The impact of learning by teaching strategy on university students' linguistic competence // *University of Bakht Alruda Scientific Journal*. 2013. №9. P.185–200
2. Blackall G., Melnick S., Shoop G. et al. () Professionalism in medical education: the development and validation of a survey instrument to assess attitudes toward professionalism // *Medical Teacher*. 2007. Vol. 29. P. e58-e62, doi:10.1080/01421590601044984. (дата звернення 24.10.22)
3. Cumming A. and Ross M. The tuning project for medicine – learning outcomes for undergraduate medical education in Europe // *Medical Teacher*. 2007. Vol. 29 № 7, P. 636-641, doi: 10.1080/01421590701721721 (дата звернення 24.10.22)
4. Dehghanzadeh S, Jafaraghaee F. Comparing the effects of traditional lecture and flipped classroom on nursing students' critical thinking disposition: a quasi-experimental study // *Nurse Educ Today*. 2018. Vol.71. P151–156.
5. Grzega J., Klüsener B. Learning by teaching through polylogues: Training communication as an expert in information and knowledge societies with LdL (Lernen durch Lehren) // *Fachsprache: International Journal of Specialized Communication*. 2011. Vol. 33. P 17–35
6. Grzega J., Schöner M. The didactic model LdL (Lernen durch Lehren) as a way of preparing students for communication in a knowledge society // *Journal of Education for Teaching: International Research and Pedagogy*. 2008. Vol. 34. №3. P 167–175
7. Ho M.-J., Al-Eraky M. Professionalism in context: insights from the United Arab Emirates and beyond // *Journal of Graduate Medical Education*. 2016. Vol. 8 № 2. P. 268-270, doi: 10.4300/JGME-D-16-00103.1. (дата звернення 25.10.22)
8. Itamar Shatz. The Protégé Effect: How you can learn by teaching others. 2022 Effectiviology
9. URL: <https://effectiviology.com/protege-effect-learn-by-teaching/> (дата звернення 26.10.22)
10. Karakaya Z. Yabancı dil öğretiminde bir ders modeli: Öğreterek öğrenme // *Milli Eğitim Dergisi*. 2007. Vol. 174. P 28–42
11. Klemenc-Ketis Z., Vrecko H. Development and validation of a professionalism assessment scale for medical students // *International Journal of Medical Education*. 2014. Vol. 5. P 205-211
12. doi: 10.5116/ijme.544b.7972 (дата звернення 25.10.22)
13. Kolbe Simon. Learning by Teaching - a Resource Orientated Approach Towards Modern Inclusive Education // *Mevlüt Aydoğmus: New Trends and Promising Directions in Modern Education. New Perspectives*. 2021. Palet Yayinlari Verlag. P 234-255.
14. Lachman N. and Pawlina W. Integrating professionalism in early medical education: the theory and application of reflective practice in the anatomy curriculum // *Clinical Anatomy*. 2006. Vol. 19 №. 5. P 456-460 doi: 10.1002/ca.20344 (дата звернення 25.10.22)
15. Legenhausen L. Lernen durch Lehren (LdL) in theory and practice. URL:http://www.ldl.de/Material/f_/ldlintheoryandpractice.pdf (дата звернення 26.10.22)
16. Lurie S.J., Mooney C.J., Lyness J.M. Measurement of the general competencies of the accreditation council for graduate medical education: a systematic review // *Academic Medicine*. 2009. Vol. 84ю № 3. P. 301-309, doi: 10.1097/ACM.0b013e3181971f08 (дата звернення 26.10.22)
17. Miroslav Gejdoš. Modern trends in education // *IJONESS*. 2019. Vol. 10 № 2. P 223-233
18. Omelicheva M.Y., Avdeyeva O. Teaching with Lecture or Debate? Testing the Effectiveness of Traditional versus Active Learning Methods of Instruction // *Political Sci Politics*. 2008. Vol. 41. № 03. P 603–607
19. Ostafiichuk S. Communication skills formation of medical students // *Scientific and practical journal* . 2021. Vol. 5 №2 P 155-159.
20. Petlák E. Inovácie v edukačnom procese // *Dubnica nad Váhom, Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom*. 2012 P. 158 DOI: 10.5604/01.3001.0013.8099. (дата звернення 27.10.22)
21. Pilane Liyanage Ariyananda. Soft skills for physicians: have we addressed it enough? // *Journal of the Ceylon College of Physicians*. 2014. Vol. 44. №1-2. DOI:10.4038/jccp.v44i1-2.7686 (дата звернення 27.10.22)
22. Safiye Aslan. Learning by Teaching Effective in Gaining 21st Century Skills? The Views of Pre-Service Science Teachers // *Educational Sciences: Theory & Practice*. 2015. Vol. 15. №6. P 1441-1457
23. Turek, I. *Didaktika: 2 vydanie*. Bratislava, Iura Edition. 2010. P 22-23

24. Veloski J.J., Fields S.K., Boex J.R., Blank LL. Measuring professionalism: a review of studies with instruments reported in the literature between 1982 and 2002. // Acad Med. 2005. Vol. 80. №4. P366-70. doi: 10.1097/00001888-200504000-00014. PMID: 15793022. (дата звернення 27.10.22)
25. Wilson J.A., Pegram A.H., Battise D.M., Robinson A.M. Traditional lecture versus jigsaw learning method for teaching medication therapy management (MTM) core elements // Curr Pharm Teach Learn. 2017. Vol. 9. №6. P 1151–1159.

УДК 378.015.311.016:81'244

Р.А. Кохан

Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна
**МЕТОДИЧНІ ВИКЛИКИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПАНОРАМА ПОКОЛІННЯ**

Сучасний навчальний процес, маркований реаліями змішаного навчання / викладання, спричиняє численні дискусії щодо організації освітнього процесу. Об'єктом навчальної співпраці незмінно залишається фахова підготовка студента, попри те, що постать студента (як і викладача) стрімко змінюється під впливом суспільних, культурних та історичних чинників. Формування іншомовної компетентності студента становить центр освітніх та навчальних програм усіх спеціальностей, оскільки лакмусом якості освітнього сьогодення є успішність та конкурентоздатність випускника на ринку праці. Осмислення постаті сучасного студента, представника покоління Z, у контексті вивчення іноземної мови в закладі вищої освіти видається важливою передумовою якісної організації результативного навчального середовища.

Ключові слова: змішане навчання, е-навчання, покоління Z, пост-мілленіали, поколіннева дискусія.

The modern educational process, marked by the realities of blended learning / teaching, causes numerous discussions on its organization. The object of educational cooperation invariably remains the professional training of the student, despite the fact that the figure of the student (as well as the teacher) is rapidly changing under the influence of social, cultural and historical factors. The formation of foreign language competence of the student is the center of educational and training programs of all specialties, since the litmus test of the quality of education today is the success and competitiveness of the graduate in the labour market. Understanding the figure of a modern student, a representative of Generation Z, in the context of learning a foreign language in a higher education institution seems to be an important prerequisite for the quality organization of an effective learning environment.

Keywords: blended learning, e-learning, Generation Z, post-millennials, generational discussion.

Стрімкий розвиток тенденцій віддаленого (дистанційного) навчання та викладання становить для вчителів/викладачів як численні перспективи та можливості під час організації навчального процесу, так і спричиняє пастки й труднощі, хитро заховані множинністю вибору.

З огляду на вимоги ринку праці, що останнім часом чітко окреслює якісні та кількісні характеристики в «резюме» потенційно успішної професійної особистості, формування іншомовної компетентності постає центральною ланкою потрібних знань, умінь та навиків.

Експериментальний зріз сучасного навчального процесу зумовлює множину варіацій у сфері методики викладання мови. Дослідники І. Адамова та Т. Головачук ще десятиліття тому, здійснивши аналіз поглядів дослідників, виокремили суть дистанційного навчання – «нова, специфічна форма навчання, дещо відмінна від звичних форм очного або заочного навчання. Вона передбачає інші засоби, методи,

Король Л.Л. Закордонне стажування як ефективна форма підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників-філологів	118
Kostenko V.H., Solohor I.M. Identifying key areas in teaching English grammar for academic writing	122
Кострікова Ю.А., М'якінькова Л.О. Навчання через викладання – перспективи методу в закладах вищої медичної освіти.....	125
Кохан Р.А. Методичні виклики у викладанні іноземної мови в закладі вищої освіти: панорама покоління	131
Кузьменко Н.В., Іваницька, Т.А. Пода О.А., Несіна І.М., Танянська С.М. Визначення ступеню готовності до клінічної практики у здобувачів вищої медичної освіти (результати анкетування)	134
Кундій Ж.П., Дворник В.М., Скрипніков А.М., Васильєва Г.Ю., Куценко Н.П. Особливості переживання стресу у студентів медичного профілю під час війни в Україні	137
Лещенко Т.О., Юфименко В.Г. Використання подкастів у дистанційному навчанні української мови як іноземної	142
Лещенко Т.О., Шевченко О.М. Комунікативний компонент у взаємодії лікаря й пацієнта	144
Литовська О.В. YouTube як платформа для вивчення латинської мови: аналіз закордонного досвіду.....	146
Локес К.П., Аветіков Д.С., Яценко І.В., Розколупа О.О. Студентоцентризований підхід як складова підготовки лікаря-стоматолога на сучасному етапі	149
Луцьова Т.В. Досвід інтеграції наукових досліджень в освітній процес у програмі підготовки бакалаврів освіти в університеті м. Йорк як засіб оптимізації навчання академічного англійського мовлення в українській вищій школі	151
Ляшенко Л.І., Лобач Л.М., Назаренко З.Ю., Павленко С.А., Браїлко Н.М., Ткаченко І.М. Застосування сучасних стратегій і компетентного підходу при підготовці здобувачів вищої освіти	154
Maksymenko A.I., Sheshukova O.V., Kuz I.O., Polishchuk T.V., Mosiienko A.S. The formation features of the pedagogical character and the professional culture of a teacher in a higher medical educational establishment.....	158
Мацевко-Бекерська Л.В. Метамодерний горизонт гуманітарної освіти (коли відповіді чекають своїх питань)	161
Мелашенко О.І., Зюзіна Л.С., Козакевич В.К., Калюжка О.О., Фастовець М.М. Використання методу активного слухання на заняттях пропедевтики педіатрії для формування ефективної професійно орієнтованої комунікативної компетенції майбутніх лікарів	165
Morokhovets H., Lysanets Yu., Ostrovska L., Purdenko T. Contemporary theories of globalization and their relevance to higher education	167
Муравльова О.В., Дворник І.Л., Шпетний О.А., Жарін В.М. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу	170
Муха О.С. Особливості викладання німецької мови як другої рідної для українців в умовах вимушеної еміграції.....	172
Наместюк С.В., Цуркан Т.Г. Formarea gindirii creative in predarea limbelor straine prin problematezare la Universitatea de Stat de Medicina din Bucovina = Навчання креативного мислення при викладанні іноземних мов шляхом проблематизації у БДМУ.....	175
Некрашевич Т.В. Теоретико-методологічні засади формування Digital Skills у процесі дистанційного навчання у студентів ЗВО	179
Опыр М., Dobrovolska S., Panchyshyn S. Artificial intelligence for learning English.	181